

Het economisch belang van luchtvaart

Is stilstand of krimp slecht voor
Nederland?

CE Delft

- Onafhankelijk onderzoek en advies sinds 1978
- Energie, transport en grondstoffen
- Economische, technische en beleidsmatige expertise
- Meer dan 20 jaar beleidsanalyse en -advies over duurzame luchtvaart

Klanten

Luchtvaartmaatschappijen,
Luchthavens

Europese Commissie,
Ministeries NL, DE, UK
Regionale overheden

Milieuorganisaties
Bewonersorganisaties

Standaardverhaal over luchtvaart

- U kent het standaardverhaal over het economische belang van de luchtvaart:
 - Luchtvaart is goed voor de bedrijvigheid en het vestigingsklimaat
 - Op die manier levert luchtvaart een belangrijke bijdrage aan het BBP
 - Meer luchtvaart leidt dus tot meer economische groei
 - We moeten daarom luchtvaart de ruimte geven om verder te groeien
- Er zijn echter verschillende feiten die dit verhaal niet ondersteunen:
 - De meeste luchtvaart bedient geen zakelijke reizigers maar vakantiegangers.
 - Er is een correlatie tussen luchtvaartactiviteit en BBP, maar het is onduidelijk de luchtvaart groeit doordat mensen vaker vliegen als ze rijker worden, of dat luchtvaart een land welvarender maakt.
 - Luchtvaart veroorzaakt overlast en klimaatschade.

Wat klopt wel?

- Luchtvaart hoort bij onze samenleving - bij het bedrijfsleven, bij het onderhouden van familie- en vriendschapsbanden, en bij recreatie.
 - Al deze reisdoelen kunnen in meer of mindere mate nut hebben en kunnen bijdragen aan de welvaart.
- Echter, er is meer vraag naar luchtvaart dan sociaal optimaal is. De twee hoofdredenen hiervoor zijn:
 1. de luchtvaart is in Nederland vrijgesteld van belastingen: geen accijnzen op brandstof, geen heffing op tickets.
 - Over bijna elke andere besteding betaalt de consument belasting: Er is marktverstoring in de bestedingen ten gunste van de luchtvaart.
 2. Luchtvaart heeft externe effecten die ten koste gaan van de welvaart, maar waarvan de kosten niet zichtbaar zijn voor de consument.
 - Geluid, klimaat, luchtvervuiling

Enkele feiten over de Nederlandse luchtvaart

- Schiphol groeit sneller dan vergelijkbare luchthavens

Bron: Eurostat 2019

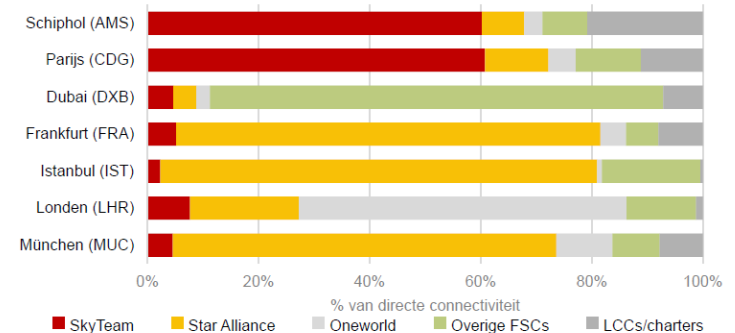
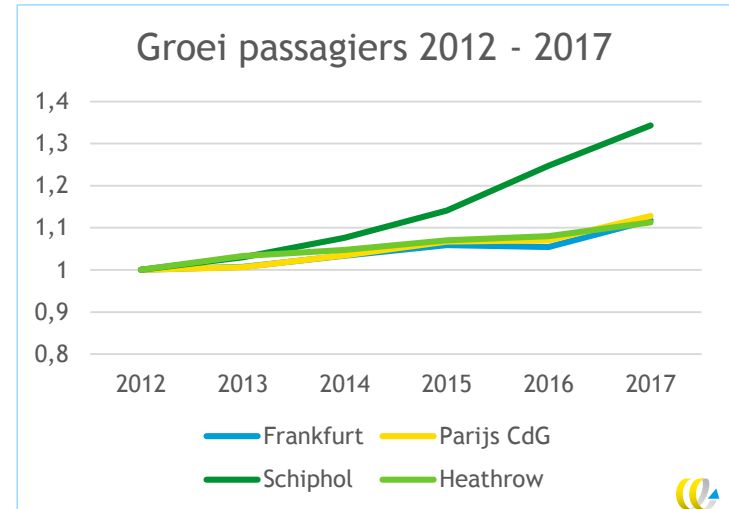
- Dit komt onder meer doordat Schiphol bewust *low cost carriers* heeft aangetrokken. Het aandeel van deze maatschappijen is hoger dan op vergelijkbare luchthavens

Bron: SEO 2018

- Dit is mede mogelijk doordat Nederland (nog) geen vliegbelasting heeft, in tegenstelling tot veel andere Europese en niet-Europese landen

UK, DE, FR, SE, NO, IT, ...

USA, AUS, CAN, ...

Wat gebeurt er als de luchtvaart niet verder groeit?

- De vraag naar luchtvaart wordt bepaald door het inkomen, dus zolang het economisch goed gaat, neemt de vraag toe.
- Als de capaciteit beperkt is, kan de luchtvaart niet in de vraag voorzien.
- Vraag en aanbod zullen in evenwicht gebracht worden door stijgende prijzen.
- Wie vliegt dan niet meer? De passagiers voor wie vliegen de kleinste meerwaarde heeft:
 - Passagiers die Schiphol als vertrekpunt of eindbestemming hebben zullen transferpassagiers verdringen
 - Relatief kleiner effect op zakelijke reizigers, die minder prijsgevoelig zijn
 - Relatief groter effect op recreatieve reizigers: minder inkomende en uitgaande toeristen

Wat gebeurt er als de luchtvaart niet verder groeit?

- Onderzoek naar effecten vliegbelasting laat zien wat de effecten kunnen zijn van een inperking van de capaciteit omdat die lijkt op een verhoging van de prijs

CE Delft 2018

- Als vliegen €7 duurder wordt, komen er 1-3% minder passagiers
 - 30 - 50% van deze passagiers wijkt uit naar andere luchthavens
 - 30 - 60% kiest een ander vervoersmiddel
 - 10 - 25% reist niet
- Effecten op zakelijke reizigers erg klein
- Minder toeristen: per saldo hogere bestedingen in Nederland
 - NL inwoners die niet reizen geven minder geld uit in het buitenland. Dit effect is groter dan het effect dat buitenlandse toeristen minder besteden in Nederland.

Conclusies

- De snelle groei van de Nederlandse luchtvaart in de laatste jaren is het gevolg van bewust beleid van Schiphol (M-pier) en de Nederlandse overheid (geen belasting).
- Het afremmen van de groei, al dan niet door de invoering van een vliegbelasting, hoeft geen negatieve effecten te hebben voor de welvaart.
 - Passagiers voor wie vliegen veel waard is, blijven vliegen
 - Passagiers die eigenlijk net zo lief vanaf een andere luchthaven vertrekken, met een ander vervoersmiddel reizen of thuis blijven, zien af van vliegen.
 - Het geluid en de milieubelasting kunnen hierdoor afnemen.

Dank voor uw aandacht

Jasper Faber
faber@ce.nl

